

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

Discurs del síndic general
Sessió tradicional de Sant Tomàs
20 de desembre del 2024

Molt Il·lustres, Honorables i Distingides Autoritats,
Benvolguts conciutadans,

A principis d'aquest mes des de Sindicatura vam adjudicar la primera fase de remodelació dels entorns de la Casa de la Vall; un primer pas del procés de reforma de la seu històrica del Consell General que s'executarà al llarg dels propers dos anys. Els treballs que es duran a terme tenen per objectiu reforçar la centralitat de la Casa de la Vall com el que és: el monument i el símbol més important del país; fer-la accessible a tots els ciutadans, i també -evidentment- integrar-la encara millor en el cor del barri antic d'Andorra la Vella.

Vull aprofitar l'ocasió d'avui per agrair públicament a tots els consellers generals el suport que han donat a aquest projecte.

Portar a terme una intervenció de calat en un edifici de la importància simbòlica que per a tots nosaltres té la Casa de la Vall no és una tasca senzilla. Tots tenim una imatge pròpia d'aquesta Casa: de com és, de com voldríem que fos i de com dialoga amb el seu entorn.

La seu històrica del Consell General ja va ser objecte d'una reforma profunda avui fa més de sis dècades, el 1962: Es va afegir una de les torretes per donar simetria a la façana, es va deixar la pedra vista als murs exteriors i es va reformar àmpliament l'interior: traslladant les pintures murals a l'actual Sala dels Passos Perduts, reformant el paviment de la planta baixa i creant tot el mobiliari de la sala del Consell i de la sala del Tribunal de Corts, entre altres intervencions.

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

Les opinions sobre la reforma de 1962 són diverses: Alguns han lamentat que la Casa de la Vall va perdre autenticitat; altres, que la intervenció va recrear una visió idealitzada de la casa andorrana.

Probablement, tot això sigui cert; però -al meu entendre- del que es tractava el 1962 -i del que es tracta també ara- no era de retornar la Casa de la Vall al seu aspecte original, tal com va ser concebuda al segle XVI o tal i com era quan va passar a ser la seu del Consell a principis del segle XVIII.

Amb la reforma del 1962 el que es va fer és crear un llenguatge arquitectònic i artístic -un llenguatge simbòlic- amb el qual les andorranes i els andorrans se sentissin identificats: La pedra vista, les musicadures del treball de la fusta, el ferro forjat, o els còdols del paviment de l'entrada.

Evidentment, cap d'aquests elements no era nou ni desconegut, sinó que formava part de la tradició andorrana. Però era una manera de donar coherència a la tradició. D'ordenar tots aquests elements per projectar una determinada imatge de la Casa de la Vall i, per extensió, d'Andorra.

Una imatge que podem interpretar de moltes maneres, però convindrem que en ella trobem elements que evocuen sobrietat, arrelament a la terra, solidesa, humilitat, noblesa... Valors i aspiracions que sempre han format part d'allò que voldríem ser.

Al cap i a la fi, en això de construir un llenguatge simbòlic propi els andorrans tampoc no ens hem inventat res de nou: La imatge que tenim de Carcassona o de la catedral de Nôtre Dame -per citar dos exemples cabdals de l'imaginari de la França medieval- ¿és producte de l'edat mitjana o de la restauració que va fer-ne Viollet-le-Duc al segle XIX? De la mateixa manera que a les ciutats de la Grècia clàssica l'exterior de les cases es pintava de colors llampants i les estàtues portaven roba i cabells i maquillatge... però la idea que tots tenim és la imatge blanca, immaculada, de la reinterpretació que se'n va fer durant el Renaixement.

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

I la prova que la reinterpretació estava ben feta és que avui, els grecs, pinten les seves cases invariablement de color blanc.

Tornant a casa nostra: Potser des del punt de vista historiogràfic o arqueològic la reforma de 1962 podia haver estat més rigorosa, però des del punt de vista simbòlic, institucional i polític, va ser un encert innegable. Des d'aleshores, cada vegada que algú ha volgut restaurar una casa antiga o condicionar una borda o crear un aire tradicional i autòcton... cada vegada, en definitiva, que algú ha volgut evocar allò que és genuïnament andorrà, s'ha inspirat en la Casa de la Vall tal com la coneixem avui.

I això vol dir que la simbologia va aconseguir allò que es proposava.

Seria un debat interessant -que deixo per als antropòlegs- saber en quin sentit va la influència: si primer hi ha uns determinats valors i unes determinades aspiracions que s'acaben concretant en el monument que avui és la Casa de la Vall; o si, per contra, és aquesta aparença, aquesta imatge, la que acaba donant forma a aquells valors.

L'important, al meu entendre, és que uns reforcen els altres; i viceversa.

La Casa de la Vall és, doncs, el model de la casa andorrana; allò a què volem assemblar-nos; allò que aspirem a ser. I cal tenir en compte que el simbolisme de la casa, a Andorra, va molt més enllà d'un simple edifici. Quan parlem de la casa ens referim també a la família, a la botiga, a l'empresa, a la institució, fins i tot al país. És una noció que vam heretar del dret romà i que hem anat enriquint i engrandint.

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

I aquest símbol és el que ens fa sentir, amb una intensitat considerable, el pes de la responsabilitat a les persones que avui ens apleguem en aquesta cambra: La responsabilitat que totes i cadascuna de les persones d'aquest país tenen sobre casa seva, nosaltres la tenim amplificada, perquè som responsables de la casa de tots.

Els símbols necessiten un significant, és clar, un suport físic, una imatge, una aparença; però també necessiten -igualment- un significat: una idea, una missió, un resultat tangible.

En el fons, si ens hi parem a pensar, el suport físic del Consell General sempre ha estat més aviat modest: Durant segles no va tenir una seu pròpia i quan, finalment, en va tenir una, aquesta no deixava de ser una casa pirinenca, com d'altres que es podien trobar en aquestes Valls; una casa sòlida i comparativament gran, però una casa, al capdavall.

Així, sí les seus del poder polític en la majoria dels països s'ubiquen en palaus o en castells, a Andorra la trobem en una casa d'origen familiar.

Això ens ha d'ajudar a tenir sempre present la vella màxima del Manual Digest -i que a la vegada és tan certa- que ens hem de cuidar dels afers col·lectius com ho faríem dels afers propis; perquè som poble al servei del poble.

Ser representatius -senyores conselleres i senyors consellers- és precisament això: Ocupar-se d'aquelles qüestions que preocupen els nostres conciutadans, però no fer-ho pensant només en la immediatesa, sinó posant les llums llargues. Pensant en el futur de la casa.

Aquesta legislatura és fecunda en abordar grans qüestions de país que -en bona part- havíem anat deixant pendants: el desenvolupament urbanístic harmònic, l'accés a un habitatge a preu assequible, la sostenibilitat del turisme, l'evolució de l'ús dels recursos naturals, la planificació demogràfica, la reforma de la caixa

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

andorrana de la seguretat social... Totes elles són idees que apel·len directament a la noció de la casa andorrana: a l'exigència de pensar en quin llegat deixarem a les generacions que vindran després de nosaltres i a la recerca d'un equilibri entre les necessitats del present i la perspectiva de futur.

Cal que tots, uns i altres, tinguem la responsabilitat del bon cap de casa; i no defugim els debats reals, emparant-nos en excuses més o menys ben argumentades. La sostenibilitat del nostre model de creixement econòmic, el desenvolupament equilibrat de l'urbanisme, la millora de la competitivitat de les empreses i professionals del país, la planificació de la demografia, la transició energètica i, sobre totes les coses, la cohesió social... tots els reptes, en definitiva, que tenim com a país depenen de nosaltres mateixos.

Seria un error -un error còmode, però un error- voler buscar responsables en la globalització, en l'obertura econòmica, en l'homologació internacional d'Andorra, en l'aproximació a la Unió Europea, o en qualsevol altra noció allunyada de nosaltres. Nosaltres som els responsables, i és a les nostres mans fer tot el possible per minimitzar els riscos i per aprofitar les oportunitats.

Ens ho recordava qui va ser durant més de set anys representant personal del copríncep francès, el senyor Patrick Strzoda, en una conferència al Consell General el passat 20 de setembre: Les relacions d'Andorra amb el seu entorn han de ser un instrument en favor d'un creixement econòmic més sòlid i d'una major resiliència davant crisis futures, però la solució última dels nostres problemes depèn de nosaltres mateixos.

Al llarg de les últimes dècades -i amb una intensitat especial aquests últims anys- Andorra s'ha posat en diverses ocasions davant del mirall i s'ha preguntat sobre quin camí calia seguir i quines decisions no es podien defugir: amb la Constitució i el seu desplegament posterior, durant la crisi financera d'ara fa setze anys, en el procés cap a la transparència i la cooperació, amb els avenços que han permès

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

homologar el nostre model de creixement econòmic i de protecció social, amb el repte i l'impacte profund que va significar la pandèmia del 2020... Totes aquestes fites en el nostre camí col·lectiu han estat oportunitats per reflexionar sobre el model de país que volem, sobre què aspirem a ser i sobre quina Andorra volem deixar als nostres fills i filles.

No sempre hem sabut aprofitar aquestes oportunitats per reflexionar i planificar. Però també seria injust no reconèixer que -a vegades amb més proactivitat i a vegades de manera més reactiva- hem anat transformant la idea que teníem d'Andorra i adequant-la a un món que canvia molt de pressa... De la mateixa manera que l'univers simbòlic d'Andorra s'ha anat construint, no com una simple recreació del passat, sinó per donar resposta als reptes del present i del futur.

La idea de l'Andorra tradicional que desprenen aquestes parets molt probablement no coincideix a la perfecció amb el que era Andorra dècades o segles enrere, però -en canvi- realitza una funció cabdal per explicar que som, explicar què volem arribar a ser i què volem continuar sent.

Senyores conselleres, Senyors consellers,
Senyor cap del Govern,
Senyores i senyors ministres,
Autoritats,

Si alguna utilitat té l'art és la de transmetre de manera més directa i més intuïtiva idees complexes; i de fer-ho amb una efectivitat i una força que els conceptes nus i freds mai no tindran. Per això jo voldria demanar-los -com a reflexió de cara a l'any que aviat començarà- que allò que els andorrans hem sabut fer amb la Casa de la Vall al llarg de les últimes sis dècades, ho traslladem i siguem capaços de fer-ho a l'hora de planificar quin país volem per al futur.

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

No sabrem mai del tot cert com era la Casa de la Vall al segle XVIII... de la mateixa manera que no sabrem mai quin aspecte tenia la catedral de Nôtre Dame a la baixa edat mitjana o el Partenó d'Atenes a l'època clàssica.

El que importa és que entre les parets d'aquesta Casa hi càpiga la realitat andorrana d'avui; de la tercera dècada del segle XXI. De les persones amb dificultat per trobar un habitatge a preu assequible, dels professionals i empresaris que contribueixen al dinamisme econòmic, de les persones que vetllen per l'enfortiment de la nostra identitat col·lectiva, dels servidors públics, de les persones grans que han contribuït a la prosperitat i al benestar de l'Andorra actual; i dels joves, més ben formats que mai i en un ventall cada cop més ampli de disciplines, i que es mereixen un país on poder desenvolupar el seu projecte de vida.

Són totes aquestes aspiracions, tots aquests anhels, neguits i expectatives els que ens han d'ajudar a fer més gran i més sòlida la Casa de la Vall dels temps a venir... Que totes i tots plegats sapiguem estar a l'altura d'aquest repte.

En nom de la subsíndica i de la resta de membres de la Sindicatura, aprofito el moment per desitjar-vos unes Bones Festes de Nadal i un venturós 2025.

Visca Andorra!

Carles Ensenyat Reig
Síndic general